

Besprekingen en aankondigingen

De redactie verwelkomt initiatieven tot het schrijven van evaluatieve recensies en korte boekaankondigingen. Neemt u daartoe vooraf contact op met de recensieredacteur.

Joke Klein Kranenberg, Authority and Interpretation (diss. Tilburg), Santiago (Chili): LOM Ediciones Ltda 1999, 144 p.

Onwillekeurig denkt men bij het lezen van het laatste hoofdstuk van *Authority and Interpretation* aan de observatie van Jermy Waldron in *The Dignity of Legislation* over het rechtspositivisme dat vreemd genoeg zo weinig aandacht besteedt aan de wetgevende activiteit en vooral kijkt en nadenkt over de activiteit van de rechter. Bij Kranenberg gebeurt iets analoogs. Op het einde stelt de auteur dat 'het gezag van het recht' veroverd moet worden door de belofte gestand te houden om steeds 'verantwoording schuldig te zijn aan het morele perspectief van de ander'. Dit wordt aanschouwelijk gemaakt met een bespreking van de recente abortusrechtspraak van het Amerikaanse Supreme Court. Daarbij trekt in het bijzonder het Casey-arrest (*Planned Parenthood of Southeastern Pennsylvania v. Casey*, 112 S.Ct. 2791 (1992)) de aandacht: Ondanks een meerderheid van Reagan- en Bushbenoemde rechters, werd in Casey het liberale abortusprecedent *Roe v. Wade* (93 S.Ct. 705 (1973)) niet onderuit gehaald. Dergelijke rechtspraak weerlegt elke machtscynische verklaring van het recht. Recent besliste het Amerikaanse Hooggerechtshof dat het verbieden van homoseksuele betrekkingen thuis ongrondwettelijk is (*Lawrence et al. v. Texas*, June 26, 2003, via <<http://www.supremecourtus.gov>> (The Texas statute making it a crime for two persons of the same sex to engage in certain intimate sexual conduct violates the Due Process Clause)). Opnieuw een beslissing van een door Bush en Reagan benoemde club.

Recht spreken is meer dan alleen het opleggen van de eigen politieke of morele voorkeuren. Het recht zou aan *authority* verliezen door dit soort *interpretation*. Nochtans gebeurt het laatste wel degelijk – Dworkin zou zeggen: het gebeurt ononderbroken – en toch wordt hierdoor het eerste niet op het spel gezet. Hoe spelen rechters dat klaar? Het antwoord is reeds gegeven: bij het maken van rechtspolitieke keuzen moeten rechters 'het morele perspectief van de ander' ernstig nemen. In Casey resulteert dit in een herinterpretatie van *Roe* waardoor de tegenstanders van abortus enkele punten scoren en de boodschap krijgen dat hun standpunten grondwettelijk legitiem zijn, hoewel niet doorslaggevend. In globo bereikt Kranenberg met

deze stelling een zelfde resultaat als Waldron in het genoemde werk; recht maken betekent keuzen maken, maar dit dient te gebeuren met respect voor de minderheid, zoniet is er een verlies aan *dignity* (Waldron) of *authority* (Kranenberg).

Storend in *Authority and Interpretation* is de gekunstelde wijze waarop in het slothoofdstuk de conclusies over het rechtspreken van rechters worden getransponeerd naar het 'wetten maken'. Zonder opwarming krijgt de lezer mee dat de 'normatieve grondslag van het recht ligt in het wederzijdse vertrouwen tussen wetgever en onderdaan dat het juridische perspectief het morele perspectief zal respecteren'. Een theorie over wetgeving is in dit werk niet aan de orde en deze aanzet vormt geen verrijking.

Er is nog meer storend aan *Authority and Interpretation*. De auteur acht het nuttig om al de professorendebatten, waartoe de geschriften van Herbert Hart aanleiding hebben gegeven, nog eens breeduit over te doen in de drie eerste hoofdstukken. Concreet vertaalt dit zich in het samenvatten van de gekende geschriften van Hart over Fuller tot Raz, aangevuld met eigen stellingennamen. Kranenberg is niet de enige die dat doet, verre van. Het schijnt te behoren tot de eisen van het vakgebied. De vraag of dit ook de eisen van de lezer zijn wordt niet gesteld. De aanpak van Brian Tamanaha valt op dit punt nog het meest te appreciëren (Socio-Legal Positivism and a General Jurisprudence, Oxford Journal of Legal Studies 2001, vol. 21/1, p. 1-32). Deze auteur verexcuseert zich voor 'zijn' Hart-tot-Raz-riedeltje, maar rechtvaardigt zich door de injectie van een flinke scheut sociologie in een voor het overige uitgemolken discussie ('with less and less at stake'). De aanpak van Kranenberg is meer traditioneel. Zij reconstrueert de discussies en tracht via een bespreking van de evoluties in het werk van Wittgenstein (p. 87-90) aan te tonen waar welke rechtsgeleerde zich vergrepen heeft aan een verkeerde interpretatie van de analytische wijsbegeerte.

In het verkennen van deze relatie tussen rechtsgeleerdheid en wijsbegeerte toont de auteur van *Authority and Interpretation* haar 'ambitie' en geestelijke kracht. De lezer zou met deze bladzijden moeten aanvangen of via een index (die ontbreekt) beter genavigeerd moeten worden.